

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОБНИЦТВА І ПЕРЕРОБКИ ПРОДУКЦІЇ
ТВАРИННИЦТВА, СТАНДАРТИЗАЦІЇ ТА БІОТЕХНОЛОГІЇ
КАФЕДРА ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ ТА ГІГІЄНИ

«ПОГОДЖЕНО»

Декан факультету ТВППТСБ

« 26 » 06 Михайло ГИЛЬ
2025 р.

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

« 30 » 06 Дмитро БАБЕНКО
2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ГІГІЄНА ТА САНІТАРІЯ ТВАРИННИЦЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ
освітньо-професійна програма
«Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня 2-го року
денної форми здобуття вищої освіти
на 2025/2026 навчальний рік

Освітній ступінь – Бакалавр

Галузь знань – 20 Аграрні науки та продовольство

Спеціальність – 204 Технологія виробництва і переробки продукції
тваринництва

Мова викладання – українська

Миколаїв
2025

Григор

Робоча програма відповідає меті та особливостям освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство», затвердженої Вченою радою Миколаївського національного аграрного університету 12.03.2024 р. (протокол №8).

Розробник програми:

канд. с.-г. наук, доцентка Бондар А.О., Миколаївський національний аграрний університет

Програма розглянута на засіданні кафедри ветеринарної медицини та гігієни МНАУ, протокол № 13 від 20 червня 2025 року.

Завідувач кафедри,
канд. вет. наук, доцент

Артем ІОВЕНКО

Схвалено науково-методичною комісією факультету ТВППТСБ МНАУ, протокол № 10 від 24 червня 2025 року.

Голова науково-методичної комісії
канд. с.-г. наук, доцентка

Галина КАЛИНИЧЕНКО

Гарант освітньої програми

Галина КАЛИНИЧЕНКО

1. Анотація

Важливою складовою частиною в системі отримання знань спеціалістів є організація, контроль реалізації передбачених гігієнічно-санітарних правил всебічних оздоровчих і профілактичних заходів на тваринницьких підприємствах, спрямованих на запобігання захворюванням людини, тварини.

Перспектива розвитку тваринництва в Україні пов'язана з його подальшою спеціалізацією та інтенсифікацією. Вивчення дисципліни гігієни та санітарії тваринницьких підприємств дозволяє: засвоїти фактори навколишнього середовища і закономірності їх впливу на організм тварин, розробити зоогігієнічні і ветеринарно-санітарні нормативи, рекомендації, спрямовані на підтримання опірності організму проти дії несприятливих факторів навколишнього середовища, підібрати засоби санітарної техніки для створення систем, які забезпечують добротні умови утримання тварин.

Annotation

An important component in the system of obtaining specialist knowledge is the organization and control of the implementation of the prescribed hygienic and sanitary rules of comprehensive health and preventive measures at livestock enterprises aimed at preventing human and animal diseases.

The prospects for the development of animal husbandry in Ukraine are associated with its further specialization and intensification. Studying the discipline of animal hygiene and veterinary medicine allows: to learn environmental factors and the patterns of their influence on the animal body, to develop zoohygienic and veterinary-sanitary standards, recommendations aimed at maintaining the body's resistance to adverse environmental factors, to select sanitary equipment to create systems that ensure welfare conditions for animals.

2. Опис навчальної дисципліни

Гігієна та санітарія тваринницьких підприємств

Галузь знань – **20 Аграрні науки та продовольство**

Спеціальність – **204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва**

Освітній ступінь **Бакалавр**

Обов'язкова (вибіркова) компонента **Вибіркова**

Семестри **IV**

Кількість кредитів ECTS **5,0**

Кількість модулів **2**

Загальна кількість годин **150**

Види навчальної діяльності та види навчальних занять, обсяг годин та кредитів:

Лекції **20/0,7 кредитів ECTS**

Практичні заняття **20/0,7 кредитів ECTS**

Самостійна робота **110/3,6 кредитів ECTS**

Форма підсумкова контрольного заходу **залік**

3. Мета, завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни: вивчення умов зовнішнього середовища та їх вплив на організм тварини, людини та практичні заходи щодо проведення норм і вимог гігієни та санітарії.

Завдання навчальної дисципліни: вивчення принципів та методів збереження та поліпшення здоров'я тварин, а також санітарно-гігієнічні умови їх утримання. Охоплення вивчення раціонального утримання тварин, ветеринарно-санітарних заходів на тваринницьких підприємствах.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен здобути компетентності

Інтегральна компетентність

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з технології виробництва і переробки продукції тваринництва або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів зооінженерії і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗКЗ. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні (фахові) компетентності

ФК1. Здатність використовувати професійні знання в галузі виробництва і переробки продукції тваринництва для ефективного ведення бізнесу.

ФК5. Здатність застосовувати доцільні системи та способи утримання сільськогосподарських тварин і контролювати та оптимізувати мікроклімат технологічних приміщень.

ФК13. Здатність використовувати спеціальні знання для проведення санітарно-гігієнічних і профілактичних заходів на фермах та інших об'єктах із виробництва і переробки продукції тваринництва.

Програмні результати навчання:

ПР1. Забезпечувати дотримання параметрів та контролювати технологічні процеси з виробництва і переробки продукції тваринництва.

ПР2. Навчати співробітників підприємства сучасних та нових компонентів технологічних процесів з виробництва і переробки продукції тваринництва.

ПР7. Здійснювати пошук, оброблення та узагальнення інформації із застосуванням сучасних інформаційних технологій.

ПР11. Забезпечувати оптимальні умови утримання сільськогосподарських тварин і мікроклімат технологічних приміщень.

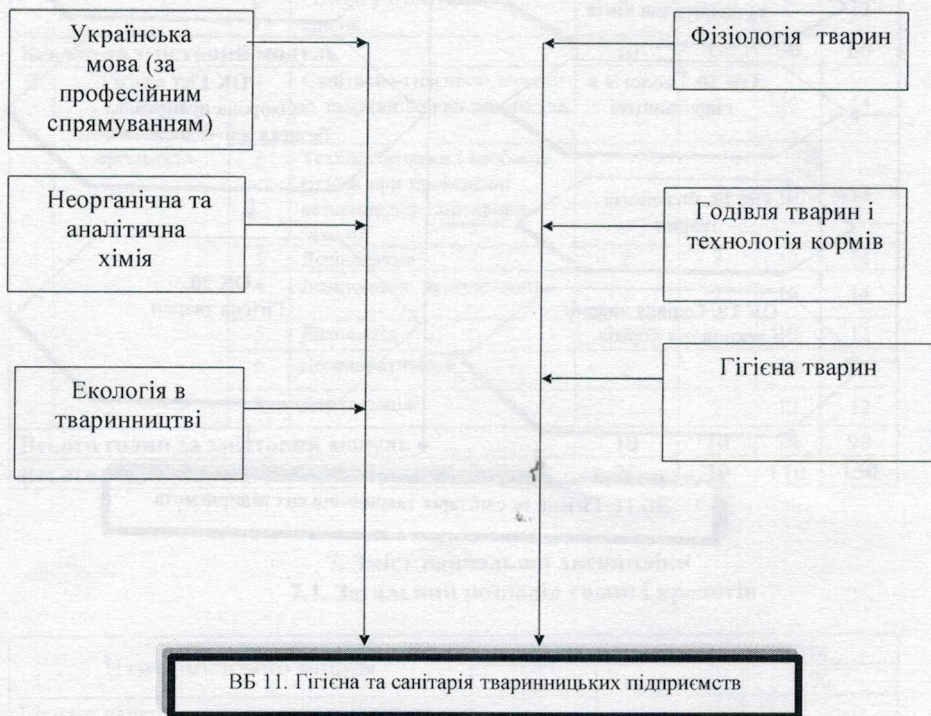
ПР13. Забезпечувати параметри та здійснювати технологічний контроль сучасних технологій з виробництва молока та яловичини.

ПП14. Забезпечувати параметри та здійснювати технологічний контроль сучасний технологій виробництва свинини.

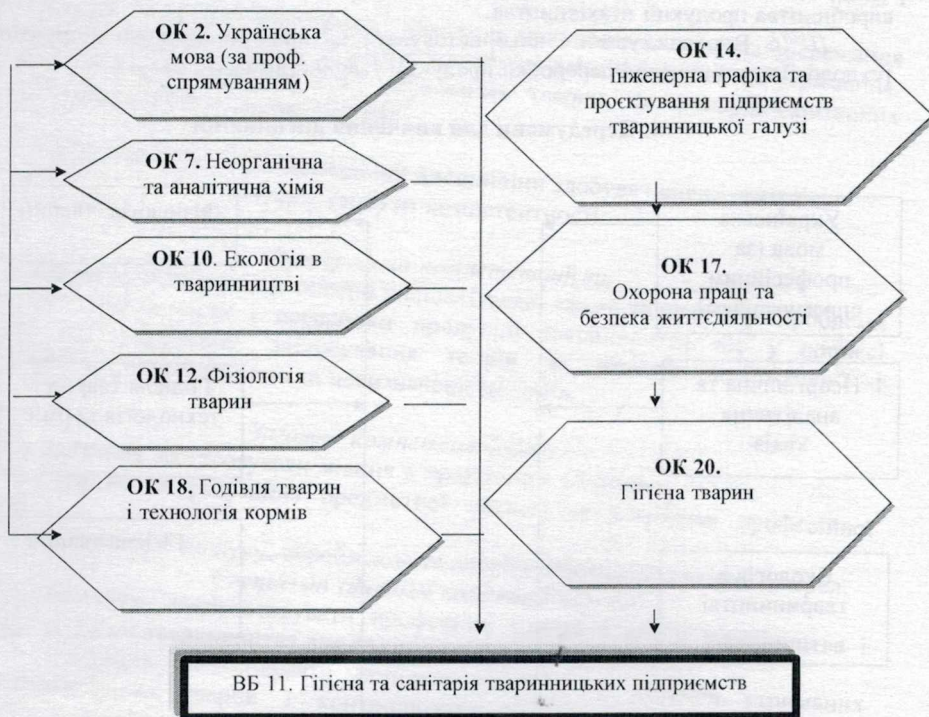
ПП15. Забезпечувати параметри та здійснювати технологічний контроль виробництва продукції птахівництва.

ПП16. Впроваджувати і використовувати на практиці науково обґрунтовані технології виробництва і переробки продукції тваринництва.

4. Передумови для вивчення дисципліни

5. Місце дисципліни у структурі навчальних дисциплін

6. Структурно-логічна схема навчальної дисципліни

Змістовий модуль		Теми		Обсяги годин			
№	назва	№	назва	Лекції	ПЗ	СР	Разом
1	Гігієна навколишнього середовища та утримання тварин	1	Гігієна повітря, ґрунту	2	2	8	12
		2	Гігієна води та кормів	2	2	8	12
		3	Гігієна великої рогатої худоби, свиней	2	2	8	12
		4	Гігієна овець, коней	2	2	8	12
		5	Гігієна у птахівництві, кролів	2	2	8	12
Всього за змістовий модуль				10	10	40	60
2	Гігієна та санітарія тваринницьких приміщень	1	Санітарно-гігієнічні вимоги до тваринницьких приміщень	2	2	10	14
		2	Техніка безпеки і особиста гігієна при проведенні ветеринарно-санітарних заходів		2	10	12
		3	Дезінфекція	2	2	10	14
		4	Дезінсекція, дезакаризація	2	2	10	14
		5	Дезінвазія	2		10	12
		6	Дезодоратизація	2		10	12
		7	Дератизація		2	10	12
Всього годин за змістовий модуль				10	10	70	90
Всього годин по навчальній дисципліні				20	20	110	150

7. Зміст навчальної дисципліни

7.1. Загальний розподіл годин і кредитів

Назва змістового модуля	Кількість годин і кредитів		
	год.	кредитів	%
Гігієна навколишнього середовища та утримання тварин	60	2	40
Гігієна та санітарія тваринницьких приміщень	90	3	60
Всього	150	5,0	100,0

7.2. Склад, обсяг і терміни виконання змістових модулів

Назва змістового модуля	Кількість годин	Термін виконання
Гігієна навколишнього середовища та утримання тварин	60	Відповідно до семестрового навчального плану та графіку навчального процесу
Гігієна та санітарія тваринницьких приміщень	90	
Всього	150	x

7.3. Перелік та короткий зміст лекцій

Модуль №	Тема, №	ТЕМА, ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ	Години
I	1	<i>Повітряне середовище і його гігієнічне значення.</i> Вплив низьких та високих температур на організм тварин. <i>Гігієнічне значення ґрунту.</i> Санітарна охорона ґрунту від забруднення. Keywords: animal hygiene, an organism, cooling, diseases, productivity, the soil, hygrosopicity, biology, microorganisms, security.	2
	2	<i>Санітарно-гігієнічні вимоги до води.</i> Роль і значення води у тваринництві. Властивості води. <i>Гігієнічні вимоги до кормів і годівлі тварин.</i> Профілактика захворювань тварин, спричинених отруйними рослинами. Keywords: water, watering, transparency, rigidity, cleaning, stern, diet, poisoning, toxicity, quality.	2
	3	<i>Гігієна великої рогатої худоби.</i> Системи і способи утримання великої рогатої худоби. <i>Гігієна свиней.</i> Системи і способи утримання свиней. Keywords: system, ways, cattle, loose, tethered, pigs, pigsty, sows, machine, boars.	2
	4	<i>Гігієна овець.</i> Системи і способи утримання овець. <i>Гігієна коней.</i> Системи і способи утримання коней. Key words: sheeps, feeding, care, a haircut, milking, horses, herd, stable, feeding, care.	2

	5	Гігієна та ветеринарно-санітарні вимоги у птахівництві. Системи і способи утримання птиці та їх гігієнічна оцінка. Санітарно-гігієнічні вимоги до інкубаційних яєць і режиму інкубації. Гігієна хутрових звірів. Системи утримання кролів та їх гігієнічна оцінка. Key words: rabbits, fur animals, cells, feeding, shed, bird, landing, incubation, mode, chickens.	
II	6	Санітарно-гігієнічні вимоги до тваринницьких приміщень. Вибір ділянок під будівництво тваринницьких об'єктів. Keywords: sanitation, plot, zones, design, building.	2
	7	Дезінфекція. Поняття «дезінфекція», її види. Характеристика фізичних і хімічних засобів дезінфекції. Keywords: disinfection, characteristic, means, ultrasound, chemicals.	2
	8	Дезінсекція і дезакаризація. Загальні положення проведення дезінсекції і дезакаризації у тваринницьких приміщеннях і на прилеглий території. Keywords: disinfestation, disinfestation, location, premises, territory	2
	9	Дезінвазія. Загальні положення проведення дезінвазії у тваринницьких приміщеннях і прилеглих територій. Keywords: disinvasion, provision, conducting, premises, territory	2
	10	Дезодорація. Загальні положення проведення дезодорації у тваринницьких приміщеннях. Keywords: deodorization, provisions, of the room, general, conductions	2
Всього			20

7.4. Перелік та план практичних занять

Назва змістового модуля/тема	Обсяг годин	Форма контролю
Змістовий модуль 1. Гігієна навколишнього середовища та утримання тварин	10	х
1. Повітряне середовище і його гігієнічне значення. Визначення температури повітря в тваринницьких приміщеннях. Гігієна ґрунту. Відбір проб ґрунту для аналізу.	2	Захист практичної роботи

Назва змістового модуля/тема	Обсяг годин	Форма контролю
2. Санітарно-гігієнічні вимоги до води. Відбір проб води для аналізу. Санітарно-гігієнічні вимоги до кормів і годівлі тварин. Визначення вологості сіна.	2	Захист практичної роботи
3. Гігієна великої рогатої худоби. Гігієна доїння корів. Гігієна свиней. Свинарники-маточники і гігієна підсисних свиноматок.	2	Захист практичної роботи
4. Гігієна овець. Генеральний план вівчарської ферми. Гігієна коней. Гігієна жеребців-плідників.	2	Захист практичної роботи
5. Гігієна у птахівництві. Санітарно-гігієнічні вимоги до приміщень. Гігієна кролів. Вплив руху повітря на організм тварин.	2	Захист практичної роботи
Змістовий модуль 2. Гігієна та санітарія тваринницьких приміщень	10	x
1. Санітарно-гігієнічні вимоги до тваринницьких приміщень. Добробутні умови утримання тварин.	2	Захист практичної роботи
2. Техніка безпеки і особиста гігієна при проведенні ветеринарно-санітарних заходів на тваринницьких підприємствах. Види інструктажів при проведенні ветеринарно-санітарних заходів на тваринницьких підприємствах.	2	Захист практичної роботи
3. Дезінфекція. Приготування робочих розчинів миючих і дезінфікуючих речовин.	2	Захист практичної роботи
4. Дезінсекція і деакаризація. Організаційно-господарські заходи дезінсекції і деакаризації у тваринницьких підприємствах.	2	Захист практичної роботи

Назва змістового модуля/тема	Обсяг годин	Форма контролю
5. Дератизація. Методика приготування і розкладання отруйних принад для мишоподібних гризунів. Методика визначення ступеня заселення гризунами приміщень та розрахунки потреби у дератизаційних речовинах.	2	Захист практичної роботи
Разом по дисципліні	20	х

7.5. Теми, форма контролю та перевірки завдань, які винесені на самостійне обов'язкове опрацювання

Назва змістового модуля/тема	Обсяг годин	Завдання
Змістовий модуль 1. Гігієна навколишнього середовища та утримання тварин	40	х
1. Гігієна повітря, ґрунту	8	Реферат
2. Гігієна води та кормів	8	Реферат
3. Гігієна великої рогатої худоби, свиней	8	Реферат
4. Гігієна овець, коней	8	Реферат
5. Гігієна у птахівництві, кролів	8	Реферат
Змістовий модуль 2. Гігієна та санітарія тваринницьких приміщень	70	
1. Санітарно-гігієнічні вимоги до тваринницьких приміщень	10	Реферат
2. Техніка безпеки і особиста гігієна при проведенні ветеринарно-санітарних заходів	10	Реферат
3. Дезінфекція	10	Презентаційний матеріал
4. Дезінсекція, дезакаризація	10	Реферат
5. Дезінвазія	10	Реферат
6. Дезодоратизація	10	Реферат
7. Дератизація	10	Презентаційний матеріал
Разом по дисципліні	110	х

7.6. Питання для поточного та підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти

Питання для поточного контролю знань

Змістовий модуль 1

1. Дайте визначення гігієні тварин як науки
2. Що розуміють під ветеринарною санітарією?
3. Наведіть дані про газовий склад атмосферного, видихуваного і повітря тваринницьких приміщень
4. Перерахуйте основні токсичні гази повітря тваринницьких приміщень і дайте їм санітарну оцінку
5. Дайте класифікацію пилу і вкажіть його значення для організму тварин
6. Охарактеризуйте кількість і видовий склад повітря тваринницьких приміщень
7. Дайте визначення мікробіозу і його впливу на організм тварин
8. Наведіть нормативні величини барометричного тиску і охарактеризуйте механізм впливу його різких перепадів на організм
9. Охарактеризуйте промені природної сонячної радіації і дайте оцінку їх гігієнічного значення
10. Водні властивості ґрунту та методи їх регулювання
11. Мікроорганізми ґрунту та їх епізоотологічна роль
12. Процеси самоочищення ґрунту і їх санітарне значення
13. Біогеохімічні провінції та ензоотії, що виникають при дефіциті в ґрунті макро- і мікроелементів
14. Заходи щодо санітарної охорони ґрунтів. Вимоги до влаштування біотермічних ям
15. Які вимоги ставляться до питної води у тваринництві?
16. Дайте порівняльну санітарно-гігієнічну оцінку природних джерел водопостачання
17. Як здійснюються санітарна охорона водних джерел і контроль за якістю води?
18. Що таке повноцінна і дієтична годівля
19. Профілактичні заходи при порушенні білково-вуглеводного, жирового, мінерального і вітамінного обмінів речовин
20. Профілактика отруєння тварин кухонною сіллю
21. Профілактичні заходи при згодовуванні кормів
22. Профілактика кормового травматизму
23. Назвіть методи боротьби із шкідниками у тваринницьких приміщень
24. Способи утилізації та знешкодження трупів
25. Обладнання гноєсховищ, їх типи і призначення
26. Які основні системи утримання великої рогатої худоби ви знаєте?
27. Основні зоогігієнічні та ветеринарно-санітарні вимоги профілактики захворювань худоби на спеціалізованих фермах
28. Дайте зоогігієнічну і ветеринарно-санітарну оцінку основних систем (включно з потоково-цеховою) утримання корів

29. Основні гігієнічні вимоги до утримання сухостійних корів
30. Гігієнічні вимоги і ветеринарно-санітарні правила утримання корів після отелення (у процесі осіменіння та роздою)
31. Гігієна дійної корови і ветеринарно-санітарні вимоги при одержанні молока високої санітарної якості
32. Основні ветеринарно-санітарні та зоогігієнічні вимоги при вирощуванні телят.
33. Дайте зоогігієнічну оцінку безприв'язній системі утримання корів і вирощування молодняку
34. Охарактеризуйте зоогігієнічні вимоги до утримання і використання бугаїв-плідників
35. Системи і способи утримання свиней та їх санітарно-гігієнічна оцінка
36. Гігієнічні вимоги до приміщень для утримання різних виробничо-вікових груп свиней
37. Особливості вирощування кнурів-плідників на елеверах.
38. Свинарники для опоросу і гігієна підсисних свиноматок із поросятами. Особливості будови станків.
39. У чому полягають особливості забезпечення мікроклімату для поросят-сисунів і гігієна їх вирощування?
40. Особливості вирощування ремонтного молодняку і відлучених поросят. Гігієнічні вимоги до догляду та дотримання їх
41. Дайте характеристику систем і способів утримання овець
42. Які вимоги ставляться до ділянки під вівчарські ферми?
43. Які гігієнічні вимоги ставляться до годівлі та утримання вовнових овець?
44. Гігієнічні вимоги до утримання баранів-плідників
45. Гігієнічні вимоги до окотів і вирощування ягнят
46. Способи стриження овець та їх гігієнічна характеристика
47. Особливості купання та доїння овець
48. Охарактеризуйте системи утримання коней
49. Особливості гігієни утримання, годівлі та напування коней у стайнях
50. Особливості гігієни утримання жеребців-плідників
51. Гігієнічні вимоги при утриманні жеребних кобил
52. Гігієнічні вимоги до вирощування лошат
53. Гігієнічні вимоги до утримання та використання робочих коней
54. Гігієна доїння кобил
55. Гігієнічні вимоги до збруї
56. Перерахуйте внутрішнє обладнання пташників відповідно до ветеринарно-гігієнічних вимог
57. Які ветеринарно-гігієнічні вимоги ставляться до інкубаційних яєць і режиму інкубації?
58. Назвіть основні вимоги до мікроклімату приміщень при вирощуванні різних вікових і виробничих груп птиці та способи його оптимального забезпечення і регулювання
59. У якому разі і якими засобами створюється регульований (локальний) мікроклімат?

60. Охарактеризуйте особливості утримання різних видів птиці.
61. Які санітарно-гігієнічні заходи необхідно здійснювати на птахофермах і птахофабриках із метою профілактики заносу поширення інфекційних та інвазійних хвороб серед поголів'я птиці?
62. Як здійснюється технологічний процес за принципом «все зайнято – все пусто» його санітарно-гігієнічне значення
63. Які найпоширеніші системи утримання кролів? Їх коротка гігієнічна характеристика
64. Переваги шедового утримання кролів перед зовнішньоклітковим
65. Які мікрокліматичні умови слід створювати при вирощуванні кролів у закритих приміщеннях?
66. Вимоги до кліткового обладнання при утриманні кролів у приміщеннях
67. Вимоги до кліток при вирощуванні хутрових звірів
68. Гігієнічні особливості вирощування нутрій
69. Яким гігієнічним вимогам повинні відповідати корми при вирощуванні кролів і хутрових звірів?

Змістовий модуль 2

1. Гігієнічний контроль при проектуванні, будівництві та експлуатації тваринницьких об'єктів
2. Назвіть способи будівництва приміщень для тварин, перерахуйте нормативно-рекомендаційні документи, які використовуються при проектуванні
3. Проектно-кошторисна документація і завдання на проектування
4. Основні гігієнічні та санітарні вимоги при виборі ділянки під забудову тваринницьких об'єктів
5. Поняття проекту, види проектів. Генплан
6. Назвіть функціональні зони ферми, дайте характеристику їх значення
7. Назвіть теплові та водні властивості будівельних матеріалів і дайте їм гігієнічну оцінку
8. Які зоогігієнічні вимоги ставляться до огорожувальних конструкцій приміщень для тварин?
9. Які зоогігієнічні вимоги ставляться до обладнання каналізації та освітлення у приміщеннях для тварин?
10. Що таке вентиляція, її значення? Системи вентиляції
11. Назвіть методи розрахунку об'єму вентиляції у приміщеннях для тварин
12. Поняття теплового балансу тваринницького приміщення
13. Дезінфекція у тваринницьких приміщеннях
14. Дезінсекція, дезакаризація
15. Дератизація у тваринницьких приміщеннях
16. Дезодоратизація
17. Ветеринарно-санітарні об'єкти на тваринницьких підприємствах, вимоги до їх розміщення, будівництва та експлуатації
18. Характеристика ветеринарно-санітарної техніки на тваринницьких підприємствах

Перелік питань для підсумкового контролю знань

1. Основні поняття гігієни тварин та її завдання
2. Методи досліджень, які застосовують у гігієні тварин
3. Будова атмосфери та її значення для тварин
4. Клімат і макроклімат
5. Газовий склад повітря у тваринницьких приміщеннях і правила роботи з ними
6. Гігієнічне значення ґрунту
7. Фізичні властивості ґрунту
8. Мікроорганізми ґрунту та їх епізоотологічна роль
9. Самоочищення ґрунту
10. Хімічний склад ґрунту
11. Роль і значення води у тваринництві. Санітарно-гігієнічні вимоги до питної води
12. Фізичні та хімічні властивості природної води
13. Біологічні властивості природної води
14. Природні джерела водопостачання та зони санітарної охорони водних джерел від забруднення
15. Самоочищення води та санітарна охорона водних джерел
16. Гігієнічне значення нормованої та повноцінної годівлі тварин
17. Профілактика захворювань тварин, пов'язаних із неповноцінністю кормів
18. Профілактика захворювань тварин, спричинених фізичним станом кормів і наявністю в них механічних домішок
19. Профілактика захворювань тварин, спричинених кормами із вмістом пестицидів, радіаційних речовин
20. Профілактика захворювань тварин, спричинених кормами із вмістом токсичних речовин
21. Гігієнічна оцінка систем утримання великої рогатої худоби
22. Гігієнічні вимоги до прив'язного утримання худоби
23. Гігієнічні вимоги до безприв'язного утримання худоби
24. Гігієна вирощування телят у профілакторний період
25. Гігієнічні вимоги до утримання дійних корів
26. Гігієнічна оцінка систем утримання свиней
27. Гігієна утримання кнурів
28. Гігієна утримання холостих свиноматок
29. Гігієна утримання порослих свиноматок
30. Гігієна утримання підсисних свиноматок
31. Гігієнічна оцінка систем утримання овець
32. Гігієнічні вимоги до приміщень для овець
33. Гігієна годівлі овець
34. Гігієна утримання баранів-плідників
35. Гігієнічні вимоги до проведення окотів у вівчарстві
36. Гігієнічна оцінка систем утримання коней
37. Гігієнічні вимоги до приміщень для коней та їх обладнання
38. Гігієна жеребців-плідників

39. Гігієна жеребних кобил
40. Гігієна утримання робочих коней
41. Гігієнічна оцінка систем утримання сільськогосподарської птиці
42. Санітарно-гігієнічні вимоги до інкубаційних яєць та режиму інкубації
43. Передінкубаційна обробка яєць
44. Санітарно-гігієнічні вимоги до пташників
45. Параметри мікроклімату та вимоги до вентиляції пташників
46. Гігієнічна оцінка систем утримання кролів
47. Гігієнічні вимоги до годівлі кролів
48. Гігієна парування, окролу в кролівництві
49. Гігієна вирощування молодняка в кролівництві
50. Гігієнічні вимоги до кролеферми і потоково-цехової технології виробництва кролятини
51. Способи будівництва тваринницьких приміщень і споруд. Нормативно-рекомендаційні документи будівельного проектування
52. Проектно-кошторисна документація
53. Завдання на проектування
54. Види проектів та генеральний план
55. Зонування території тваринницьких підприємств
56. Вибір ділянки під будівництво тваринницьких об'єктів
57. Гігієнічні вимоги до будівельних матеріалів
58. Санітарно-гігієнічна оцінка окремих частин будівель
59. Обладнання каналізації та освітлення у приміщеннях для тварин?
60. Системи вентиляції
61. Методи розрахунку об'єму вентиляції у приміщеннях для тварин
62. Поняття теплового балансу тваринницького приміщення
63. Техніка безпеки при проведенні ветеринарно-санітарних заходів
64. Особиста гігієна робітників тваринницьких підприємств
65. Виробнича гігієна робітників тваринницьких підприємств
66. Поняття «дезінфекція», її види
67. Характеристика фізичних засобів дезінфекції
68. Характеристика хімічних засобів дезінфекції
69. Характеристика основних класів дезінфікуючих речовин
70. Візуальний, хімічний та бактеріологічний контроль якості дезінфекції
71. Розкрити загальні положення проведення дезінсекції і дезакаризації у тваринницьких приміщеннях і на прилеглий території
72. Порядок проведення дезінсекції і дезакаризації
73. Розкрити загальні положення проведення дезінвазії у тваринницьких приміщеннях і прилеглих територій
74. Навести перелік дезінвазійних засобів та режими їх застосування для профілактичної і вимушеної дезінвазії
75. Перерахувати засоби, рекомендовані для одночасної дезінвазії і дезінфекції
76. Розкрити загальні положення дезодорації у тваринницьких приміщеннях
77. Заходи боротьби з неприємним запахом у тваринницьких приміщеннях

78. Розкрити загальні положення при проведенні дератизації у тваринницьких приміщеннях
79. Пояснити проведення оцінки заселеності сільськогосподарських об'єктів гризунами
80. Розкрити знищувально-профілактичні заходи при проведенні дератизації у тваринницьких приміщеннях
81. Розкрити організаційно-господарські заходи дератизації у тваринницьких приміщеннях
82. Порядок проведення дезінфекції тваринницьких (птаховничих) приміщень аерозолями
83. Надати характеристику профілактичної дезінфекції аерозолями
84. Розкрити характеристику профілактичної дезінфекції тваринницьких приміщень
85. Знезараження спецодягу, взуття, предметів догляду за тваринами
86. Дезінфекція м'ясної і яєчної тари аерозолями
87. Пояснити аерозольну дезінфекцію транспорту
88. Бактерицидні піни для дезінфекції об'єктів тваринництва
89. Знезараження ґрунту
90. Розкрити загальні положення проведення дезінсекції і дезакаризації у тваринницьких приміщеннях і на прилеглій території

8. Форма підсумкового контролю, критерії оцінювання результатів навчання та рейтингова оцінка знань здобувачів вищої освіти з дисципліни

Контроль знань дисципліни для здобувачів вищої освіти здійснюється виконанням контрольних робіт, тестів на лабораторно-практичних заняттях, підготовці презентації, реферату, участю у науковій роботі кафедри. Здобувачі вищої школи, які пропустили лекції, лабораторно-практичні заняття відпрацьовують їх згідно графіка. За всі контрольні заходи з дисципліни протягом семестру здобувачі вищої освіти можуть отримати від 60 до 100 балів. Здобувачі вищої освіти, які отримали за всі контрольні заходи 60 і більше балів одержують залік.

Рейтингова оцінка знань здобувачів вищої освіти з дисципліни

№ п/п	Форма контролю	Контроль протягом семестру	Максимальна / мінімальна кількість балів
1	Контрольна робота	4	50 / 30
2	Тестування	1	12,5 / 7,5
3	Підготовка презентації	1	12,5 / 7,5
4	Підготовка реферату	1	12,5 / 7,5
5	Наукова робота	1	12,5 / 7,5
Усього (балів)		x	100 / 60

Підсумковий контроль знань здійснюється шляхом складання заліку в усній формі.

Критерії оцінки відповідей на питання, що виносяться на залік, наступні:

- «зараховано» – здобувач вищої освіти дав правильні і вичерпні відповіді на поставлені теоретичні питання;
- «не зараховано» – здобувач вищої освіти дав неправильні відповіді, в яких він продемонстрував значні прогалини у знаннях з основного програмного матеріалу дисципліни.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти, та шкала оцінювання - залік

Сума балів за всі види освітньої діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 - 100	A	зараховано
82 - 89	B	
75 - 81	C	
64 - 74	D	
60 - 63	E	
35 - 59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0 - 34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачас навчальна дисципліна

Лабораторія гігієни і санітарії, паразитології та інвазійних хвороб

№ 109 (53,4 м²).

Навчальний корпус № 1, вул. Карпенка (нова адреса – вулиця Генерала Олексі Алмазова), 73.

Рік введення в експлуатацію – 1992, рік останнього ремонту – 2001.

Спеціальне технічне обладнання:

Мультимедійне обладнання:

- екран проєкційний напольний Rediea POP (Рік введення в експлуатацію – 2011, рік останнього ремонту –) – 1 шт.
- проєктор Acer X 1110 (Рік введення в експлуатацію – 2011, рік останнього ремонту –) – 1 шт.
- ноутбук Lenovo IdeaPad G555-3G-1 (59-034054) (Рік введення в експлуатацію – 2021, рік останнього ремонту –) – 1 шт.
- акустичні колонки Navit HY-SK108 USB (Рік введення в експлуатацію – 2021, рік останнього ремонту –) – 1 шт.

Прикладне програмне забезпечення:

Корпоративне ліцензування «Volume Licensing», Parent program: OPEN 93947897ZZE1608, Software Assurance (SA) №63986644, 63986649, 63986652:

MS Excel; MS Word; Google Chrome; Mozilla Firefox

Доступ до мережі Internet.

Онлайн-сервіс відеозв'язку (на власних серверах) на базі Jitsi Meet.

Інформаційне забезпечення:

Інструкції з техніки безпеки та безпеки життєдіяльності.

Довідникова та нормативна література.

Навчальні фільми.

Презентації у режимі PowerPoint.

Устаткування:

Барометр-анероїдний – 1 шт.

Бик комбінований – 1 шт.

Кювета емальована – 1 шт.

Вимірювач освітленості Benetech люксметр (GM 1010) (Рік введення в експлуатацію – 2025, рік останнього ремонту –) – 1 шт.

Метеостанція Beurer HM 16 (Рік введення в експлуатацію – 2025, рік останнього ремонту –) – 1 шт.

Анемометр Benetech цифровий 0,1-30 м/с, 10-45C (GM816) (Рік введення в експлуатацію – 2025, рік останнього ремонту –) – 1 шт.

Смкість для випоювання телят – 1 шт.

Сито ґрунтове – 1 шт.

Шафа – 3 шт.

Тумби – 3 шт.

Столи – 10 шт.

Стільці – 20 шт.

Стіл для викладача – 1 шт.

Стілець для викладача – 1 шт.

Дошка для крейди темно-зеленого кольору – 1 шт.

10. Перелік рекомендованих літературних джерел та законодавчо-нормативних актів

10.1. Базова література

1. Гігієна тварин та ветеринарна санітарія : навч. посіб. / А. О. Бондар та ін. ; за ред. А. О. Бондар. Миколаїв : МНАУ, 2018. 178 с.
2. Ґрунтові інфекції тварин : навчальний посібник / А. В. Іовенко, О. В. Найдіч, С. П. Кот, А. О. Бондар, І. Х. Лумедзе, Т. С. Лумедзе, О. В. Жемердей. Миколаїв: МНАУ, 2024. 147 с. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/20087>
3. Добробут свиней (якість і безпека продукції) : навч. посіб. / уклад. В. П. Лясота та ін. Біла Церква, 2018. 40 с.
4. Захаренко М. О. Системи утримання тварин : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2018. 424 с.
5. Костенко В. І. Технологія виробництва молока і яловичини : підручник. Київ : Ліра-К, 2018. 672 с.
6. Пасовищне утримання овець : навчальний посібник / Р. Л. Сусол, Л. П. Бондар, А. В. Іовенко. Одесі : Астропринт, 2023. 123 с.

10.2. Допоміжна література

1. Вирощування порослят-сисунів в умовах навчально-практичного центру Миколаївського національного аграрного університету : науково-практичні рекомендації / уклад. А. О. Бондар. Миколаїв : МНАУ, 2024. 20 с. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/17435>
2. Гаврилюк О. І. Санітарно-гігієнічні вимоги і їх реалізація при будівництві та експлуатації тваринницьких ферм. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Тваринництво»*. 2018. Вип. 2 (34). С. 148-150.
3. Гігієна тварин : курс лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» спеціальності 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» денної форми здобуття вищої освіти / уклад. А. О. Бондар. Миколаїв : МНАУ, 2025. 72 с.
URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/20788>
4. Гігієна тварин : метод. реком. для виконання лаборат. занять для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» спец. 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» денної форми здобуття вищої освіти / уклад. А. О. Бондар. Миколаїв : МНАУ, 2025. 58 с.
URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/20789>

10.3. Законодавчо-нормативні акти

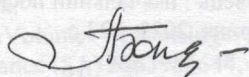
1. Приміщення тваринницькі. Методи визначання ефективності дезінфекції : ДСТУ 8020:2015. Чинний від 01.01.2017. Київ : УкрНДНЦ, 2018. 13 с. (Національний стандарт).
2. Про безпечність та гігієну кормів : Закон України № 2264-VIII від 21.12.2017 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2264-19#Text>.
3. Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин : Закон України № 2042-VIII від 18.05.2017 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2042-19#Text>.

ДОДАТОК

до робочої програми 2025-2026 н.р. навчальної дисципліни
ГІГІЄНА ТА САНІТАРІЯ ТВАРИНИЦЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ
Перелік внесених змін на 2025-2026 н.р.

№	Зміст змін	Підстава	Примітки
1	Оновлено перелік рекомендованих літературних джерел	осучаснення літературного матеріалу	

Розробник програми:
канд. с.-г. наук, доцентка

20

Алла БОНДАР